

ת"פ 2657/11/12 - מדינת ישראל נגד אביחי גטו, יונתן גטו

בית משפט השלום בירושלים

18 פברואר 2015

ת"פ 2657-11-12 מדינת ישראל נ' גטו ואח'

בפני
בעניין: כב' השופטת דנה כהן-לקח
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. אביחי גטו
2. יונתן גטו

הנאשמים

החלטה וגזר-דין

רקע: כתב-האישום, השתלשלות העניינים בהליך והסדר-הטיעון בין הצדדים

1. הנאשם 1 (להלן גם: אביחי) והנאשם 2 (להלן גם: יונתן) הינם שני אחים. הם הועמדו לדין בכתב-אישום אחד, במסגרתו יוחסו להם עבירות של חבלה במזיד ברכב לפי סעיף 413 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או: החוק), וכן פציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 334 בצירוף סעיף 335(1)+(2) לחוק העונשין.

2. כתב-האישום כולל חלק כללי וכן שני אישומים. בהתאם לנטען בחלק הכללי לכתב-האישום, בסמוך ליום 6.8.2012 סיפרה תימור נחום (להלן: תימור) לחברה משה קורלינסקי (להלן: משה) כי אפי אמויאל (להלן: אפי), בן-זוגה לשעבר, הטריד אותה במקום עבודתה בקניון במעלה אדומים. באותו ערב, פנה משה בעניין זה לנאשם 1 (אביחי) וביקש ממנו לפנות לאפי ולבקש ממנו להפסיק להטריד את תימור. על רקע זה, התפתח סכסוך בין שני הנאשמים לאפי. ביום 6.8.2012 פנו הנאשמים לאפי בטלפון וביקשו ממנו להניח לתימור. נאשם 1 (אביחי) אף נפגש עם אפי בנוכחות אחרים. במעמד זה, הכה אפי את הנאשם 1 (אביחי) מכת אגרוף וכן דקר את אחד האחרים ארבע דקירות בגבו.

בהתאם לנטען באישום הראשון לכתב-האישום, כחודשיים לאחר האירוע המתואר בחלק הכללי לעיל, הבחינו הנאשמים ברכבו של אפי חונה בסמוך לביתו במעלה אדומים. הנאשמים ניקבו בצוואת בעזרת מתכת חדה את הצמיג הקדמי השמאלי של הרכב וגרמו בכך לתקר. בגין אישום זה, יוחסה לנאשמים עבירה של חבלה במזיד ברכב.

בהתאם לנטען באישום השני לכתב-האישום, מספר ימים לאחר האירוע נשוא האישום הראשון, זרק אפי רימון הלם לביתם של הנאשמים וגרם לנזק לשולחן וכן גנב את מכשיר הטלפון הנייד של הנאשם 1 (אביחי) מהבית. מספר ימים לאחר מכן, הבחינו הנאשמים וחברם גיל אנגדאו (להלן: גיל) ברכבו של אפי חונה במעלה אדומים. הנאשמים וגיל

החליטו לארוב לאפי עד שייצא לרכבו והצטיידו במקלות. כשיצא אפי מהבית בו שהה לכיוון רכבו, זינקו הנאשמים לעברו והחלו להכות אותו במקלות בכל חלקי גופו. גיל שימש כתצפיתן והשגיח שלא יופרעו. כתוצאה מהמעשים נחבל אפי במצחו, דימם, ונזקק לטיפול רפואי. במעשיהם אלה פצעו הנאשמים את אפי שלא כדין כשהיו נוכחים שניים או יותר שחברו יחד לביצוע המעשה תוך שימוש בנשק קר. בגין אישום זה, יוחסה לנאשמים עבירה של פגיעה בנסיבות מחמירות.

3. טרם הגעת הצדדים להסדר-טיעון בהליך זה, התנהלו במסגרת דיונים לא מעטים. הטיפול בהליך החל לפני כב' השופטת לומפ. ניסיונות להביא את הצדדים להסדר מוסכם בתחילת הדרך באמצעות הליך גישור, לא צלחו ובעקבות כך הועבר התיק לטיפול. התיק נקבע לפניי לשמיעת משפט-זוטא נוכח טענת הסנגור לפיה הודאות הנאשמים במשטרה לא היו חופשיות ומרצון. במסגרת משפט הזוטא, התקיימו שלושה ימי הוכחות מלאים ונשמעו מלוא עד-התביעה לעניין משפט הזוטא. במסגרת שמיעת פרשת ההגנה במשפט הזוטא, נשמעה עדותו של הנאשם 1 (אביחי) ולאחר מכן נשמעה עדותו של הנאשם 2 (יונתן). בעיצומה של חקירתו הנגדית של הנאשם 2 (יונתן) על דוכן העדים, הודה הנאשם 2 כי אמר אמת בהודאתו במשטרה (עמ' 115, ש' 23; עמ' 116, ש' 12 ואילך לפרוטוקול מיום 16.1.2014). לאחר תום שמיעת עדויות הנאשמים במשפט הזוטא, נערכה הפסקה בדיון במהלכה הגיעו הצדדים להסדר-טיעון.

4. בהתאם להסדר-הטיעון שהוצג לפניי, הוסכם כי שני הנאשמים יודו בעובדות כתב-האישום כפי שהוא (ללא תיקון) ויורשעו. בנוסף, הוסכם כי הנאשמים יופנו לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינם. באשר לעונש - הוסכם כי המאשימה תגביל עצמה בטיעוניה לעונש של שישה חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, ואילו ההגנה תטען לעונש באופן פתוח, וכן תעתור לביטול הרשעתם של הנאשמים. המאשימה הצהירה כי תעמוד על הותרת ההרשעה על-כנה. עוד הוסכם כי: "הצדדים לא יחרגו מעבר לעובדות המנויות בכתב-האישום ולא יוסיפו או יגרעו עליהן במסגרת הטיעונים לעונש. המאשימה מסכימה כי הסנגור יתייחס לרקע כפי שהוא עולה מעובדות כתב-האישום וכפי שהמאשימה הודיעה בפרוטוקולים של הדיונים הקודמים".

5. בהתאם להסדר הטיעון, הודו הנאשמים בעובדות כתב-האישום כפי שהוא, הורשעו על-יסוד הודאתם בעבירות שיוחסו להם בכתב-האישום, ונשלחו להכנת תסקירי שירות מבחן. לבקשת הסנגור, התבקש שירות המבחן להתייחס לכוונת ההגנה לעתור לביטול ההרשעה, תוך שהוסבר לנאשמים במפורש באולם-הדיונים כי אין בכך משום הבעת עמדה מצד בית-המשפט בסוגיה האמורה (ראו: החלטתי מיום 16.1.2014, פסקה 2, עמ' 122 לפרוטוקול).

תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם 1 (אביחי)

6. מהתסקיר עולה כי הנאשם 1 (אביחי) הינו כבן 24, רווק, מתגורר עם אחותו ובן-זוגה במבשרת ציון. הנאשם 1 נולד בישראל למשפחת עולים מאתיופיה וגדל במעלה אדומים. הוא סיים 12 שנות לימוד במגמת מכונאות רכב, ובמקביל עבד בעבודות מזדמנות שונות. הנאשם לא גויס לצבא בשל אי-התאמה, ובהמשך למד במשך שנה במכון "וינגייט" בקורס מדריך חדר כושר. מזה מספר חודשים, הוא משמש כמדריך כושר פרטי. לחובת הנאשם 1 רישום של אי הרשעה בעבירת איומים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם 1 גדל במשפחה אשר חוותה משבר הגירה. בנוסף, התרשם שירות המבחן כי הנאשם החל לנהל חיים בוגרים המאופיינים בהשכרת דירה ותעסוקה, בגיל צעיר ובטרם הבשיל לכך, וכיום הוא מצוי בלחץ ובמצוקה רגשית עקב קושי לעמוד במחויבויות הכרוכות בדבר, בין היתר עקב קשיי פרנסה. בשים

לב למאפייני אישיותו של הנאשם 1 כפי שפורטו בתסקיר, התרשם שירות המבחן כי במצבי לחץ ומתח, הנאשם 1 נוטה לנהוג באופן אימפולסיבי ומתקשה לאמוד את השלכות מעשיו על חייו. בכך יש כדי להוות גורמי סיכון להישנות מעורבות עבריינית. יחד עם זאת, ההתרשמות היתה כי לנאשם 1 כוחות חיוביים לתפקוד שמתבטאים בתעסוקה, לימודי מקצוע וברצון לנהל אורח חיים תקין. עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם 1 אינו בעל דפוסי חשיבה והתנהגות עברייניים. נכתב בתסקיר כי הנאשם 1 חווה משבר עמוק עקב מעצרו בתיק דנן, ההליכים המשפטיים נגדו היוו גורם מרתיע, וכיום הוא מגויס לשקם את חייו בדרך של בנייה עצמית ומעוניין בעזרה ובהכוונה לצורך כך. בכך יש כדי להוות גורמי סיכוי לשיקום ולהימנעות מהתנהגות עבריינית.

אשר לעבירות נשוא כתב-האישום - הנאשם 1 לקח אחריות לפני שירות המבחן על המעשים. לדבריו, פעל במהלך האירועים מתוך תחושת איום מצד אפי עליו ועל בני-משפחתו, ומטרתו היתה להעביר לאפי מסר של אזהרה כדי שיתרחק ממנו, מבלי שהתכוון לגרום לאפי פגיעה משמעותית. התרשמות שירות המבחן היתה כי הנאשם 1 פעל מתוך תחושת איום ממשי נגדו ומתוך קושי בראיית דרך פעולה אלטרנטיבית.

במישור ההמלצה - שירות המבחן ציין כי סוגית הרשעתו של הנאשם 1 בדין מעוררת התלבטות. מחד גיסא, שירות המבחן לא התרשם כי תיגרם לנאשם 1 פגיעה קונקרטית עקב הרשעתו בדין. מאידך גיסא, נוכח גילו הצעיר ורצונו לשיקום, הרשעה עלולה לעכב ולפגוע באפשרויות תעסוקה עתידיות וכן להוביל לפגיעה בדימוי העצמי. בסופו של יום, שירות המבחן לא בא בהמלצה לעניין הרשעת הנאשם 1 והשאיר את הסוגיה לשיקול דעת בית-המשפט. לעניין ההמלצה העונשית - נוכח חומרת העבירות, סבר שירות המבחן כי יש מקום לענישה מוחשית. עם זאת, נוכח האווירה שקדמה לביצוע העבירות בין הנאשם 1 לבין אפי, ונוכח מצבו האישי והאישיותי של הנאשם 1, המליץ שירות המבחן על הטלת ענישה שלא תפגע בשגרת חייו. בהתאם לכך, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם 1 צו של"צ בהיקף של 220 שעות. זאת ועוד; מאחר שהנאשם 1 הביע הסכמה ליטול חלק בהליך טיפולי, המליץ שירות המבחן להטיל עליו גם צו מבחן למשך שנה במסגרתו ייבחנו דרכי טיפול שיתאימו עבורו.

תסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם 2 (יונתן)

7. הנאשם 2 (יונתן) הינו אחיו של הנאשם 1 (אביחי), ומבוגר ממנו בכ- 4 וחצי שנים. מהתסקיר בעניינו של הנאשם 2 עולה כי הוא נולד בארץ לאחר שהוריו עלו מאתיופיה. הנאשם 2 הינו כיום כבן 28, רווק, מתגורר עם הוריו בבית המשפחה במעלה אדומים, עובד מזה כשמונה שנים בדואר ישראל, ללא עבר פלילי. הנאשם 2 אובחן בגיל צעיר כחולה בסכרת נעורים, וזקוק לטיפול תמידי בגין כך. הוא סיים 12 שנות לימוד. בהמשך, קיבל פטור מטעמי בריאות ולא גויס לצבא. לאחר סיום לימודיו התיכוניים, החל הנאשם 2 לעבוד בעבודות זמניות שונות. בשנת 2006 החל לעבוד בדואר ישראל. התרשמות שירות המבחן היתה כי הנאשם 2 נוטה לגישה קורבנית ומתקשה לראות את הפגיעה של מעשיו באחר. כמו-כן, ההתרשמות היתה כי במצבי מתח ולחץ המופעלים עליו, יש לנאשם 2 נטייה לפעול באופן אימפולסיבי והוא מתקשה לבחון את השלכות מעשיו. בכך יש כדי להוות גורמי סיכון להישנות מעורבות עבריינית. יחד עם זאת, שירות המבחן התרשם כי הנאשם 2 הינו בעל כוחות חיוביים לתפקוד, אשר מתבטאים בתעסוקה קבועה במשך השנים וברצון לניהול אורח חיים תקין. עוד התרשם שירות המבחן כי אין לנאשם 2 דפוסי חשיבה והתנהגות עברייניים, וכי המעשים בגינם הורשע אינם מאפיינים את אורחות חייו בדרך-כלל. צוין כי ההליכים המשפטיים אשר נוהלו כנגד הנאשם 2 הובילו להפנמת חומרת מעשיו, והם משמשים עבורו גורם מרתיע מפני חזרה על המעשים בעתיד. עוד צוין כי מעצרו

של הנאשם 2 מאחורי סורג ובריה, גרם לו לזעזוע ולהצבת גבולות ברורים בין המותר והאסור. בכל אלה יש כדי להוות גורמי סיכוי לשיקום ולהימנעות מהתנהגות עבריינית.

אשר לעבירות נשוא כתב-האישום - הנאשם 2 לקח אחריות על המעשים והביע חרטה על מעורבותו באירועים נשוא כתב-האישום. לדבריו, נגרר לתוך הריב עם אפי והדברים יצאו מפרופורציה. עוד ציין כי פעל תחת תחושת פחד ואיומים מצד אפי, וכי התקיפה נועדה לעצור את האיומים.

במישור ההמלצה - בשים לב לנסיבותיו האישיות של הנאשם, ובהתאם להערכה כי הרשעה בדין עלולה לפגוע באפשרויות קידומו של הנאשם 2 בעתיד, המליץ שירות המבחן לבטל את הרשעתו של הנאשם 2 בדין. בנוסף, המליץ שירות המבחן להטיל על נאשם 2 של"צ בהיקף של 160 שעות. לצד זאת, צוין כי הוצע לנאשם 2 להשתתף בקבוצה טיפולית מטעם שירות המבחן אך הוא סרב לכך. הנאשם 2 טען כי במידה וירגיש צורך בכך בהמשך הדרך, ידע לפנות לגורמים המתאימים. התרשמות שירות המבחן היתה כי בשלב זה, הנאשם 2 אינו רואה צורך בתהליך טיפולי, יתקשה להפיק תועלת מתהליך כזה ויתקשה לשתף פעולה. בהתחשב בכך, נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם 2 (יוער כי הנאשם 2 התייחס לסוגית שילובו בטיפול בעת שמיעת הטיעונים לעונש, ועל כך אפרט בהמשך הדברים).

טיעוני הצדדים לעונש והראיות שהוגשו בעניין

8. המאשימה עתרה להותיר את הרשעת הנאשמים על כנה. נטען כי זו המסקנה המתחייבת בשים לב לחומרת המעשים ונסיבות ביצועם; וכן בהתחשב בכך שלפי הטענה לא הוכח שההרשעה תגרום למי מהנאשמים לנזק קונקרטי. אשר לעונש - לגישת המאשימה, מתחם העונש ההולם בגין האישום הראשון נע ממאסר על-תנאי ושל"צ, ועד מאסר בפועל. בנוגע לאישום השני, נטען כי מתחם העונש ההולם נע ממאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות לתקופה המקסימאלית, ועד מאסר בפועל לתקופה משמעותית מאחורי סורג ובריה. במקרה דנן, הסכימה המאשימה במסגרת הסדר-הטיעון להגביל עצמה לגבי שני הנאשמים לעונש של שישה חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות ומאסר מותנה, קרי- עונש המצוי ברף התחתון של המתחם הנטען. לטענת המאשימה, מיקום עונשם של הנאשמים ברף התחתון של המתחם לו טענה, נובע "בעיקר בשל הרקע למעשים, והנסיבות שהביאו אותם לבצעם" (כך במילותיו של בא-כוח המאשימה), וכן מכך שלשני הנאשמים אין הרשעות קודמות (אף כי לחובת הנאשם 1 אי-הרשעה קודמת בעבירת איומים).

9. מנגד, בא-כוח הנאשמים עמד על הנסיבות המיוחדות שלפי הטענה ניצבו ברקע לביצוע העבירות במקרה דנן. בנוסף, עמד בא-כוח הנאשמים על נסיבות נוספות לקולא ובהן: הודאת הנאשמים ונטילת האחריות; נסיבות חייהם של כל אחד מהנאשמים; התסקירים החיוביים שהוגשו בעניינם; והפגיעה שתתלווה לפי הנטען להותרת ההרשעה על כנה בעניינם של שני הנאשמים. בעניין האחרון, טען הסנגור כי הרשעה בדין עלולה להוביל לפיטוריו של הנאשם 2 מרשות הדואר ולגדיעת מקור פרנסתו מזה כשמונה שנים. עוד נטען כי הרשעה עלולה לפגוע בסיכויי השיקום ובאפשרויות תעסוקה עתידיות בעניינו של הנאשם 1. הסנגור הוסיף וטען כי אף ששירות המבחן נמנע מלבוא בהמלצה לביטול ההרשעה בעניינו של הנאשם 1 (להבדיל מהנאשם 2), הרי לשיטתו ביטול ההרשעה בעניינו של הנאשם 2 בלבד יוביל לעוול, שכן שני הנאשמים הורשעו בביצוע אותם המעשים ולשניהם אין הרשעות קודמות בפלילים. זאת ועוד; הנאשם 1

צעיר יותר מהנאשם 2, ובתסקיר צוין במפורש שהוא נכון להליך טיפולי במסגרת צו מבחן. בהתחשב בכל אלה, עתר בא-כוח הנאשמים להימנע מהרשעת שני הנאשמים בדיון, וכן עתר להטיל עליהם עונש התואם את המלצת שירות המבחן בעניינם (לתמיכה בעתירתו לביטול הרשעת הנאשמים, הפנה הסנגור לאסמכתאות מן הפסיקה, אליהן אתייחס בהמשך הדברים).

10. הנאשמים אף הם נשאו דברים לפניי. הנאשם 1 (אביחי) טען כי מעשיהם של השניים נבעו מכך שהיו נתונים בסיטואציה שאינה פשוטה וחשו שאין בידם ברירה אחרת כי "אפילו המשטרה לא היתה עוזרת" (עמ' 132, ש' 22-23 לפרוטוקול הדיון מיום 26.6.2014). הנאשם 2 (יונתן) ציין כי השניים מצטערים על מה שקרה, חשים כי עליהם לשלם על המעשים, ולפי הנטען הם שילמו ועודם משלמים מחיר על כך. הנאשם 2 הוסיף וביקש מבית-המשפט לאפשר לו להמשיך במסלול חיים תקין, וכן עמד על כך שמצבו הרפואי מחייב אותו להזריק אינסולין באופן קבוע 3 פעמים ביום, ועל החשש מפני פיטוריו מרשות הדואר במיוחד בתקופה של קיצוצים בכוח-האדם שם. יצוין כי במעמד זה, הבהיר הנאשם 2 כי השיב לקצין המבחן כי אינו אדם בעייתי ולכן אינו סבור שזקוק לטיפול, "למרות שאם צריך אני אעשה. אני את הלקחים שלי כבר הפקתי. אמרתי לו שאני משאיר את זה לשיקולו" (עמ' 132, ש' 10 ואילך לפרוטוקול הדיון מיום 26.6.2014). אמם של הנאשמים, אשר נכחה אף היא באולם הדיונים, תיארה לפניי את ייסורי העלייה לישראל מאתיופיה דרך סודן, ואת קשיי הקליטה שחוותה בארץ, וביקשה את רחמי בית-המשפט על ילדיה.

11. יצוין כי בסיום שמיעת הטיעונים לעונש, אפשרתי לסנגור לפי בקשתו אורכה להגשת ראיות נוספות מטעם ההגנה, הנוגעות בעיקרן לסוגיית ההרשעה. ראיות אלה הוגשו לעיוני ביום 6.8.2014, והן כוללות מסמכים בעניינם של שני הנאשמים:

בעניינו של נאשם 1 (אביחי) הוגשו לעיוני תעודות הכשרה במקצועות חשמלאות ומכונאות רכב וכן תעודת קורס עזרה ראשונה. כמו כן, הוגש מסמך מיום 11.4.2013 הנוגע למצבו הנפשי של הנאשם 1 בעת ששהה במעצר בית. יוער כי לאחר המועד שנקצב להגנה להגשת ראיות לעונש, ביקש הסנגור להגיש ראיה נוספת שעניינה מכתב מפסיכיאטר פרטי שבדק את הנאשם 1 (אביחי). במכתב נרשם כי הנאשם אינו מטופל נפשית אולם סובל מ"הפרעת הסתגלות בעקבות ההשתתפות בקטטה המלווה בדיכאון ובחרדה". עוד נרשם כי לדעת הפסיכיאטר, הרשעת הנאשם עלולה להביא לפגיעה משמעותית בסיכויי שיקומו ולסגירת מעגל הפרנסה בפניו, וכן כי יש לשקול להסתפק בעונש מופחת כדי לזרז יציאה מהמשבר ולחזק דפוסים בריאים. (במאמר מוסגר אעיר כי המאשימה התנגדה בתוקף להגשת הראיה האמורה מנימוקים עליהם עמדה בתגובתה בכתב מיום 10.9.2014. מאחר שלגופם של דברים אני סבורה כי אין במכתב האמור כדי לשנות מהמסקנה אליה באתי כפי שיפורט בהמשך הדיון, לא ראיתי צורך להיזקק להתנגדות זו).

בעניינו של הנאשם 2 (יונתן) הוגשו לעיוני מספר מסמכים: ראשית, העלאת בדרגה של הנאשם 2 מיום 12.9.2010 ומיום 23.9.2012 וכן המלצות הממונים על הנאשם 2 ברשות הדואר. שנית, התכתבויות של גורמים ברשות הדואר מימים 24.10.2012 ו- 25.11.2012, עקב מעצרו של הנאשם 2 ולאחר מכן שחרורו למעצר בית מלא במסגרת ההליך שבכותרת. כמו-כן, הוגש מכתב מאוחר יותר מיום 30.12.2012 מטעם רשות הדואר, במסגרתו זומן הנאשם 2 לשימוע עקב הכוונה לבחון את סיום העסקתו ברשות הדואר נכון לאותה עת. שלישית, סיכום תוצאות שימוע שנערך לנאשם 2 ברשות הדואר ביום 16.1.2013, בעקבותיו הוחלט לאפשר את חזרתו של הנאשם 2 לעבודה, מתוך תקווה

שהדבר יסייע לו להמשיך ולתרום לפרנסת המשפחה. ולבסוף, מכתב מיום 27.7.2014 החתום על-ידי עו"ד רוז'צקי, פרקליט בכיר להתקשרויות בלשכה המשפטית של רשות הדואר, ממנו עולה כי לגבי עובד ארעי (כמו הנאשם 2) שמורשע בפלילים, רשאית רשות הדואר לסיים את עבודתו ברשות הדואר לאחר קיום שימוע בעניין. לטענת הסנגור, מן האסמכתאות האמורות עולה כי אם רשות הדואר שקלה את סיום העסקתו של הנאשם 2 בשלב החקירה וניהול המשפט, כשחזקת החפות עדיין עמדה לזכותו, הרי שהותרת ההרשעה על כנה תוביל ככל הנראה לפיטוריו של הנאשם 2 מרשות הדואר.

סוגית ההרשעה

12. כידוע, הכלל לגבי נאשמים בגירים הוא כי משהוכח ביצועה של עבירה, יש להרשיע את הנאשם בדין (זאת, גם כאשר מדובר בנאשם שהינו חסר הרשעות קודמות). הימנעות מהרשעה מהווה אמצעי חריג שבית-המשפט יעשה בו שימוש רק בנסיבות מיוחדות ויוצאות-דופן, בהן בית-המשפט שוכנע כי אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה, לבין חומרתה של העבירה ונסיבות ביצועה. הנטל על ההגנה לשכנע כי בנסיבות המקרה יש לחרוג מן הכלל ולהעדיף את שיקום הנאשם בדרך של אי הרשעתו או ביטול ההרשעה, על-פני העדפת שיקולים נוגדים אחרים ובהם: עקרון ההלימה והוקעת מעשי העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, וכן מדיניות אכיפה אחידה ושוויונית כלפי כלל העומדים לדין.

בהתאם להלכה הפסוקה, על-מנת להימנע מהרשעה או לבטלה בעניינו של נאשם בגיר, על בית-המשפט לבחון **הצטברותם** של שני תנאים מרכזיים: ראשית, האם סוג העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים לוותר בנסיבות המקרה על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. ושנית, האם הרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם (ראו: ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997)). להלן: הלכת כתב; עוד ראו פסיקת בית-המשפט העליון במותב תלתא מהשנה האחרונה, המתבססת על תנאיה של הלכת כתב: ע"פ 5985/13 אבן נ' מדינת ישראל (2.4.2014) מפי כב' השופט סולברג; כן ראו: רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל (10.6.2014) מפי כב' השופט שהם).

לאחר שבחנתי את עניינם של שני הנאשמים שלפניי, אני סבורה כי התנאים הנדרשים לצורך ביטול הרשעתם בדין, לא הוכחו:

13. **בכל הנוגע לתנאי הראשון** - לא ניתן להקל ראש בחומרת המעשים בהם הורשעו הנאשמים לפי הודאתם. שני הנאשמים פעלו בצוותא על-מנת לפגוע באפי בשתי הזדמנויות שונות, על רקע סכסוך שתחילתו היה קשור לחברתו-לשעבר של אפי. בחינת מעשיהם של הנאשמים מלמדת על מגמת הסלמה: בתחילה, ניקבו הנאשמים בצוותא את צמיג רכבו של אפי באמצעות מתכת חדה. בגין כך, הורשעו הנאשמים בעבירה של חבלה במזיד ברכב. כידוע, העבירה האמורה נועדה להגן על רכושו וקניינו של הפרט. אילו בכך היה מתמצה חלקם של הנאשמים בפרשה, יתכן כי טיב העבירה של חבלה במזיד ברכב והרקע שקדם לביצועה (אליו אתייחס בהמשך הדיון), היו מאפשרים לשקול את ביטול ההרשעה (זאת, כמובן, בכפוף לבחינת התקיימותם של יתר תנאיה של הלכת כתב). דא עקא, מספר ימים לאחר ניקוב הצמיג ברכבו של אפי, פצעו הנאשמים את אפי בצוותא באמצעות נשק קר ותוך מעורבות של אדם שלישי נוסף. בגין כך, הורשעו שני הנאשמים בעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות. בחינת נסיבות ביצוע העבירה האחרונה מעלה כי

הנאשמים, ביחד עם אדם שלישי (גיל), החליטו לארוב לאפי כאשר נתקלו ברכבו חונה ליד בית, והצטיידו במקלות לצורך כך. כאשר אפי יצא מהבית בו שהה לכיוון רכבו, זינקו לעברו שני הנאשמים והחלו להכות אותו במקלות בכל חלקי גופו, בעוד האדם שלישי (גיל) משמש כתצפיתן ומשגיח שלא יופרעו. כתוצאה מכך, נגרמה לאפי פציעה במצחו שהצריכה קבלת טיפול רפואי. אף אם אניח לטובת הנאשמים כי הם לא תכננו את המעשה זמן-רב מראש, וכי הרעיון לארוב לאפי תוך הצטיידות במקלות נולד כאשר הנאשמים נתקלו באקראי ברכבו שחנה ליד בית ברחוב, עדיין לא ניתן להתעלם מכך שמדובר באירוע מתמשך, שלפי העובדות בהן הודו הנאשמים, כלל המתנה לאפי, הצטיידות במקלות ושימוש בתצפיתן. יש לזכור כי אין מדובר במקרה בודד או במעידה חד-פעמית, שכן הוא מצטרף לאירוע הקודם של ניקוב צמיג הרכב של אפי.

ודוק, לא נעלם מעיני כי הרקע שהוביל את הנאשמים לביצוע שתי העבירות בגין הורשעו, היה נעוץ בתחושת איום שליוותה אותם עקב מעשי אלימות חמורים שביצע אפי, שכללו בין היתר דקירת חברים של הנאשמים ארבע דקירות בגבו, וכן השלכת רימון הלם לביתם של הנאשמים. מדובר במעשי אלימות נפשעים מצידו של אפי. כפי שיובהר להלן, אני סבורה כי הרקע שהוביל לביצוע העבירות על-ידי הנאשמים, ראוי שישפיע על מתחמי הענישה ההולמת בעניינם ועל העונש שייגזר עליהם. יחד עם זאת, אינני סבורה כי הרקע שהוביל לביצוע העבירות, יכול להצדיק הסרת תווית פלילית מעל ביצוען, במיוחד בכל הנוגע לעבירת הפציעה בנסיבות מחמירות. מעשיהם של הנאשמים לא היוו תגובה ספונטנית לאיום מידי מצד אפי, שהרי בין כל אירוע חלף פרק-זמן של מספר ימים לפחות. זאת ועוד; הן באירוע ניקוב הצמיג נשוא האישום הראשון, והן באירוע הפציעה בנסיבות מחמירות נשוא האישום השני, היוזמה למעשים היתה בידיהם של הנאשמים. על-פני הדברים, ניצבו בפני הנאשמים אפשרויות אחרות סבירות ובנות-מימוש כמענה לתחושת האיום שחשו מפני אפי. אף-על-פי-כן, בחרו הנאשמים לפעול בדרך של עשיית דין עצמי. לא מזמן עמד על כב' השופט הנדל על הפסול הטמון בתופעות של עשיית דין עצמי ופתרון סכסוכים בדרכים אלימות, בציינו כי: "... חשוב עד מאוד להעביר מסר חברתי והרתעתי, לפיו גם אם אדם נקלע למצב בעל-כורחו, התגובה כפופה לדין. גישה אחרת עשויה להביא להסלמה מיותרת, שרק תגביר את האלימות ברחובותינו" (ראו: ע"פ 4038/14 מדינת ישראל נ' אבו עאבד, פסקה 6 (15.7.2014)).

המקרה דנן ממחיש היטב את הסכנה עליה עמד כב' השופט הנדל בדבריו המצוטטים לעיל, שכן עשיית הדין העצמי תרמה להסלמה מתמשכת ולאלימות מתגברת בין הניצים, במקום ליישוב המחלוקות: בתחילה, פנו הנאשמים לאפי טלפונית וביקשו ממנו להניח לחברתו-לשעבר (תימור). הנאשם 1 (אביחי) אף נפגש עם אפי בנוכחות אחרים. באותו אירוע, אפי הכה את הנאשם במכת אגרוף וכן דקר את אחד האחרים ארבע דקירות בגבו. בתגובה, כחודשיים לאחר האירוע הנ"ל, גרמו שני הנאשמים לתקר באמצעות מתכת חדה בצמיג רכבו של אפי. מספר ימים לאחר גרימת התקר, השליך אפי רימון הלם לביתם של הנאשמים, גרם נזק לשולחן וגנב מכשיר טלפון נייד של הנאשם 1 (אביחי) מביתם של הנאשמים. מספר ימים לאחר השלכת רימון ההלם, פצעו הנאשמים את אפי בנסיבות מחמירות. אין לדעת עד היכן היו הדברים מוסיפים להתדרדר, אלמלא מעצרים של הנאשמים ושל אפי על-ידי המשטרה. מגמת ההסלמה בתגובותיהם של שני הצדדים (בלא להתעלם מחומרת מעשיו האלימים של אפי) ממחישה עד כמה עשיית דין עצמי בכוח הזרוע, היא תופעה מסוכנת שיש להוקיע אותה ולהרתיע מפניה, בהיותה מזינה את המשך מעגל האלימות, ועומדת בניגוד לערכים יסודיים בחברתנו שעניינם שמירה על שלמות הגוף והנפש והגנה על הסדר הציבורי ואכיפת החוק.

בהתחשב במכלול השיקולים האמורים, אני סבורה כי החומרה והכיעור הטמונים במעשי העבירה בגינם הורשעו

הנאשמים (במיוחד בנוגע לעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות הכוללות ביצוע בצוותא, תוך הצטיידות ושימוש בנשק קר ותוך גרימת פציעה גופנית), אינם מאפשרים להימנע מתווית פלילית. בנסיבות העניין, אני בדעה כי שיקולי ענישה של הלימה, גמול, הרתעה ואכיפה שוויונית של הדין, אינם מאפשרים את ביטול הרשעתם של שני הנאשמים. הרקע שהוביל לביצוע העבירות וכן יתר הנסיבות המקלות עליהן עמד הסנגור, יכול וראוי שישפיעו במישור הענישה, אולם אין בכוחם להצדיק חריגה מכלל ההרשעה.

14. משבאתי למסקנה כי הנאשמים לא הצליחו לצלוח את התנאי הראשון שנקבע בהלכה הפסוקה לביטול הרשעתם, הרי אין הכרח להוסיף ולבחון את שאלת התקיימותו של **התנאי המצטבר השני**, שעניינו בשאלת הפגיעה שתיגרם לשיקום הנאשמים בגין הותרת ההרשעה על כנה. מעבר לנדרש, אציין כי אני בדעה שהנאשמים התקשו להרים את הנטל גם בעניין זה.

נקודת המוצא בהקשר הנדון מצויה בפסיקתו של בית-המשפט העליון לפיה על בית-המשפט להשתכנע כי הרשעה בדין תוביל ליצירת נזק קונקרטי וממשי עבור הנאשם. נפסק כי החובה האמורה להצביע על קיומו של נזק קונקרטי, עולה בקנה אחד עם אופיו המצומצם של החריג שעניינו הימנעות מהרשעה או ביטולה, שנועד לחול רק במקרים בהם קיימים טעמים כבדי משקל הנוגעים לשיקומו של נאשם. נקבע כי אין מקום להניח כי כל הרשעה צפויה מיניה וביה לפגוע באפשרות הנאשם להשתקם, וזאת גם כאשר מדובר בנאשם חסר הרשעות קודמות. בהתאם להלכה הפסוקה, אף אין די באפשרויות ערטילאיות לפיהן עלולה ההרשעה לגרום לפגיעה בלתי מוגדרת ולא ידועה (ראו: רע"פ 3589/14 לוזון הנ"ל, פסקה 8). ובלשונו של כב' השופט שהם:

"...יש להתייחס לנזק המוחשי-קונקרטי העלול להיגרם למבקש, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, לפיהן עלול להיגרם לו נזק כלשהו בעתיד. קבלת גישתו זו של המבקש, תחייב את בית המשפט להידרש לתרחישים תיאורטיים, שאין לדעת אם יתממשו בעתיד, ולא ברור כלל עד כמה תהיה להרשעה בדין השפעה על היתכנותם של אותם תרחישים".

(רע"פ 9118/12 פריגין נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (1.1.2013)).

15. בכל הנוגע לנאשם 1 (אביחי) - אין חולק כי הוא עובד כיום כמדריך כושר פרטי. שירות המבחן ציין במפורש בתסקירו כי לא התרשם שהרשעתו בדין של נאשם 1 תוביל לפגיעה קונקרטית בו, מעבר לחשש כללי מפני פגיעה באפשרויות תעסוקה עתידיות. החשש האחרון הועלה באופן ערטילאי, ואין בו כדי לייחד את הנאשם 1 מנאשמים בגירים אחרים חסרי הרשעות קודמות המורשעים בדין. גם המכתב מהפסיכיאטר הפרטי לעניין פגיעה אפשרית בנאשם 1 כתוצאה מהרשעתו בדין (ראו: פסקה 11 לעיל), אין בו כדי להוביל לשינוי מסקנתי. אינני מקלה ראש במשבר האישי והרגשי שחוזה הנאשם 1 בהתאם לאמור במכתבו של הפסיכיאטר, אולם אין טענה כי הנאשם 1 מטופל נפשית, ומכל מקום לא ברור על מה מבוססת עמדת הפסיכיאטר לפיה הרשעה תוביל ל"סגירת מעגל הפרנסה" בפני הנאשם 1. יש לזכור כי הרשעה מעצם טיבה וטבעה עלולה להיות בעלת השפעה על עתידו של כל מורשע. כפי שהובהר לעיל, בטענה ערטילאית אין די כדי להרים את הנטל ולשכנע כי הרשעה תפגע באופן קונקרטי ומוחשי בנאשם. עוד אזכיר כי גם שירות המבחן נמנע מלבוא בהמלצה לגבי ביטול הרשעתו של הנאשם 1 בהעדר נזק קונקרטי.

16. בכל הנוגע לנאשם 2 (יונתן) - אין חולק כי הוא עובד מזה כשמונה שנים ברשות הדואר. עוד אין חולק כי בעקבות מעצרו של הנאשם 2 אך בטרם ניתנה הכרעת-הדין בהליך זה, שקלה רשות הדואר לסיים את עבודתו של הנאשם 2 והוא זמן לשימוע לצורך כך. בעקבות השימוע שהתקיים בעניין, החליטה רשות הדואר לאפשר את המשך עבודתו של הנאשם 2 בדואר. הסנגור הגיש לעיוני מספר מסמכים עליהם עמדתי בפסקה 11 לעיל, וטען כי במסמכים אלה יש כדי ללמד שאם הרשעתו של הנאשם 2 תיוותר על כנה, הוא עלול להיות מפוטר מעבודתו. אינני סבורה כי מסקנה זו מתחייבת בהכרח מאותם מסמכים אליהם התייחס הסנגור בטיעוניו בכתב. עובדה היא כי על-אף שרשות הדואר קיימה שימוע בעניינו של הנאשם 2 (טרם הרשעתו), הרי למרבה השמחה, היא הוסיפה לאפשר את המשך עבודתו של הנאשם 2 עד היום. זאת ועוד; עיון במכתב תוצאות השימוע מיום 16.1.2013, מעלה כי תקופת הניסיון שניתנה לנאשם 2 עם חזרתו לעבודה, לא הותנתה בתוצאות ההליך הפלילי, אלא בבחינת "נושא ההיעדרויות" (זאת עקב המעצר, ולאחר מכן תנאי השחרור המגבילים בהם היה נתון הנאשם 2 אותה עת). אוסיף ואומר כי גם ממכתבו של עו"ד רוזיצקי עולה כי לגבי עובד ארעי בעל עבר פלילי, נערך שימוע בטרם קבלת החלטה בדבר סיום העסקה ברשות הדואר. בהתחשב בכל אלה, דומה כי המענה לשאלה האם הנאשם 2 יפוטל מעבודתו בשל הרשעתו בדין, אינו וודאי. עובדה היא כי הכרעת-הדין במסגרתה הורשע הנאשם 2 בהליך זה ניתנה בינואר 2014, ולמיטב הבנתי הנאשם 2 מוסיף לעבוד ברשות הדואר עד היום. למען שלמות התמונה, יוער כי שירות המבחן התייחס בתסקירו לחשש שמא הרשעה בדין תפגע באפשרויות קידום של הנאשם 2 בעתיד, ולא נאמר דבר על פיתורין (ראו: עמ' 3 לתסקיר). בהתחשב בכל אלה, כלל לא בטוח כי הנאשם 2 יפוטל מעבודתו ברשות הדואר בגין הרשעתו כנטען על-ידי הסנגור, ויתכן כי מדובר בתרחיש שכלל לא יתממש.

מכל מקום, אף אם אקבל את טענת ההגנה לפיה הרשעתו של הנאשם 2 עלולה לפגוע באפשרויות קידומו או העסקתו במקום עבודתו הנוכחי ברשות הדואר, אינני סבורה כי יש בכך כדי לשנות מן המסקנה אליה באתי. כך הוא הדבר, שהרי תנאיה של הלכת כתב הינם תנאים מצטברים, ואילו התנאי הראשון הנדרש במסגרת אותה הלכה פסוקה לא התקיים במקרה שלפניי מטעמים עליהם עמדתי בפסקה 13 לעיל.

אמת, שירות המבחן המליץ על ביטול הרשעתו של הנאשם 2. אף שבית-המשפט מייחס משקל ממשי לעמדת שירות המבחן, המדובר בהמלצה בלבד. בעוד שירות המבחן שוקל בעיקר שיקולי שיקום, הרי בית-המשפט בוחן את התמונה הכוללת ואת תנאיה של ההלכה הפסוקה לביטול הרשעה, ומכריע לפיהם.

17. לסיום פרק זה, אציין כי הסנגור טען כנגד כך שגיל המוזכר בכתב-האישום כמי ששימש כתצפיתן באישום השני, לא הועמד לדין. לפי הטענה, הדבר יכול להשליך על סוגיית הרשעתם של הנאשמים שלפניי. טענה זו דינה להידחות. בהחלטתי מיום 3.4.2013 ציינתי כי מטיעוני המאשימה עלה שהתשתית הראייתית בעניינו של גיל היתה חלשה. כמו כן, חלקו של גיל באישום השני מצומצם ביחס לנאשמים, וגיל כלל לא מוזכר באישום הראשון. לפיכך, קבעתי כי אין מקום לטענת אכיפה סלקטיבית בהתייחס לעניינו של גיל. ממילא, אין בכך כדי להשליך על סוגיית ההרשעה בעניינם של הנאשמים.

אוסיף ואציין כי הסנגור הגיש לעיוני אסמכתאות מהפסיקה לתמיכה בטענתו לפיה יש לבטל את הרשעתם של שני הנאשמים. עיינתי במכלול פסקי-הדין אליהם הפנה הסנגור, ואני סבורה כי יש לאבחנם מהמקרה דנן: ראשית, בחלק מהמקרים אליהם הפנה הסנגור, ניתנה הסכמה של המאשימה להימנעות מהרשעת הנאשם, דבר שאינו מתקיים בענייננו. שנית, המעשים שנדונו באסמכתאות אליהן הפנה הסנגור, לא היו באותה דרגת חומרה המאפיינת את המעשים

בהם עסקינן בתיק זה. אותם מקרים לא נסובו על שני אישומים שמתקיימת ביניהם מגמת הסלמה (המעידה על כך שלא מדובר במעידה חד-פעמית), והם גם לא נסובו על עבירת פציעה שבוצעה בצוותא תוך הצטיידות ושימוש בנשק קר ותוך גרימת פציעה גופנית כפי שאירע בעניינם של הנאשמים (יוער כי חלק מהאסמכתאות אליהן הפנה הסנגור, דנו במקרים בהם התקיימה אחת מהנסיבות הנ"ל, אולם באף מקרה אליו הפנה הסנגור לא התקיימו מכלול הנסיבות המאפיינות את חומרת מעשיהם של הנאשמים). שלישית, בניגוד לאסמכתאות אליהן הפנה הסנגור, ספק אם הוכח בעניינם של הנאשמים כי הרשעתם בדין תוביל ליצירת נזק קונקרטי ממשי (כך בוודאי בעניינו של הנאשם 1, אך גם בעניינו של הנאשם 2 כמפורט לעיל).

18. אשר על כן, ונוכח מכלול הטעמים האמורים, הרשעת שני הנאשמים תיוותר על-כנה. מכלול הנסיבות לקולא עליהם עמד הסנגור בטיעונו בסוגית ההרשעה לא נעלמו מעיניי, והן תשפענה על מלאכת גזירת-דינם של הנאשמים אליה אעבור כעת.

ריבוי עבירות

19. כפי שהובהר לעיל, כתב-האישום שהוגש כנגד הנאשמים כלל שני אישומים, ובהתאם לכך הנאשמים הורשעו על-יסוד הודאתם בשתי עבירות: חבלה במזיד ברכב וכן פציעה בנסיבות מחמירות. בהתחשב בכך שמדובר בשתי עבירות אשר שונות במהותן ובערכים המוגנים בבסיסן, וכן בשים לב לכך שהעבירות בוצעו בשני מועדים שונים, אני סבורה כי כל אישום מהווה אירוע נפרד לצורך קביעת מתחם הענישה הולמת (ראו: ההסדר הקבוע בסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין). יחד עם זאת, בהתחשב בכך שמדובר בשני אירועים המהווים חלק מפרשה אחת, כאשר העבירות בוצעו בצוותא על-ידי שני הנאשמים, והופנו כלפי אותו אדם (אפי), והכל תוך פרק-זמן קצר יחסית, אני סבורה כי ראוי לגזור עונש כולל בגין שני האירועים יחדיו כאמור בסעיף 40ג(ב) לחוק.

מתחם העונש ההולם וטווח הענישה המוסכם

20. בעפ"ג (י-ם) 30554-11-13 זקן נ' מדינת ישראל (5.2.2014), מותב תלתא של בית-המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים סגל, גרינברגר ודראל) הביע דעתו כי במצב בו נערך בין הצדדים הסדר טיעון המבוסס על טווח ענישה מוסכם, על בית-המשפט הגוזר את הדין לקבוע תחילה את מתחם העונש ההולם בהתאם לאמות-המידה שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין. לאחר מכן, על בית-המשפט לוודא כי הסדר הטווח העונשי המוסכם אינו חורג באופן בלתי סביר ממתחם הענישה ההולמת, וזאת לפי אמות-המידה שנקבעו בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002). בשלב האחרון, על בית-המשפט לגזור את הדין בהתאם למכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין (וזאת מבלי להגביל עצמו בהכרח לשיקולים המנויים בהוראות תיקון 113 לחוק העונשין). על-אף שניתן למצוא בפסיקתן של הערכאות הדיוניות דעות אחרות בשאלת היחס בין תיקון 113 לחוק העונשין לבין הסדרי טיעון בהם נקבע טווח ענישה מוסכם, ראיתי לבחון את הסדר-הטווח שהוסכם בין הצדדים במקרה דנן, בהתאם למתווה האמור.

21. כפי שפורט בפסקה 8 לעיל, המאשימה טענה לפני כי בהתאם לאמות-המידה שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין, מתחם העונש ההולם בגין האישום הראשון (שעניינו בעבירה של חבלה במזיד ברכב) נע ממאסר מותנה ושל"צ ועד מאסר בפועל; ואילו מתחם העונש ההולם בגין האישום השני (שעניינו בעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות) נע

מעבודות שירות לתקופה המקסימאלית ועד מאסר בפועל לתקופה משמעותית לריצוי מאחורי סורג ובריח. מטיעוניה של המאשימה עלה בבירור כי לפי שיטתה, הרקע שהוביל את הנאשמים לביצוע העבירות כנגד אפי, צריך להשפיע על מיקום עונשם של הנאשמים בתוך גדריהם של מתחמי הענישה ההולמת, כך שהעונש ימוקם ברף התחתון של המתחמים להם טענה המאשימה. בין היתר מסיבה זו, ציינה המאשימה כי הסכימה במסגרת הסדר-הטיעון להגביל עצמה לשישה חודשי עבודות שירות ולכך היא עותרת (עמ' 126, ש' 15 ואילך לפרוטוקול הדיון מיום 26.6.2014).

דא עקא, אני סבורה כי ניתוח המאשימה את השיקולים לגזירת-הדין במקרה דנן, אינו מתיישב במלואו עם הוראות תיקון 113 לחוק העונשין. אבהיר את דבריי.

22. כידוע, בהתאם לסעיף 40ג לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתחשב בעקרון ההלימה שהינו עקרון מנחה בענישה, וכן בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנהוגה; וכן נסיבות ביצוע העבירה.

23. על הפגיעה בערכים המוגנים וכן על חומרת נסיבות ביצוע העבירות במקרה דנן כבר עמדתי במסגרת הדיון בסוגית ההרשעה בפסקה 13 לעיל, ואינני רואה לחזור על הדברים. עם זאת, אני רואה להוסיף כי בהתאם לסעיף 40ט(5) לחוק העונשין, אחת מנסיבות ביצוע העבירה המשפיעה על קביעתו של מתחם הענישה ההולמת, נוגעת ל"סיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה". ודוק, סיבות אלה משפיעות על קביעת עצם מתחם העונש ההולם מלכתחילה (להבדיל מקביעת העונש בתוך גדר המתחם כנטען על-ידי המאשימה).

24. במקרה דנן, אין מחלוקת בין הצדדים כי העבירה של החבלה במזיד ברכבו של אפי, בוצעה על-ידי הנאשמים לאחר שאפי תקף את הנאשם 1 (אביחי) במכת אגרוף ואף דקר את אחד מחבריהם של הנאשמים ארבע דקירות בגבו. עוד אין מחלוקת כי העבירה המאוחרת יותר של פציעת אפי בנסיבות מחמירות, בוצעה על-ידי הנאשמים לאחר שאפי השליך רימון הים לביתם של הנאשמים, גרם עקב כך נזק לשולחן וכן גנב את מכשיר הטלפון הנייד של הנאשם 1 (אביחי) מביתם של הנאשמים. עובדות אלה נכללו בכתב-האישום בו הודו הנאשמים, ומכאן שאין מחלוקת בין הצדדים לגביהן. על רקע כל אלה, מקובלת עליי טענת ההגנה לפיה הנאשמים פעלו מתוך תחושת איום ממשית עקב מעשיו הברוטאליים של אפי. תחושת האיום הנ"ל עולה בבירור גם מהאמור בתסקירי שירות המבחן. (במאמר מוסגר אעיר כי בטיעוני לעונש, ניסה הסנגור לטעון לעובדות נוספות שאינן מופיעות בכתב-האישום בו הודו הנאשמים, על-מנת להדגיש ולהעצים את חומרת מעשיו של אפי כלפי מרשיו. מאחר שמדובר בעובדות שלא נכללות בכתב-האישום בו הודו הנאשמים במסגרת הסדר-הטיעון, ומאחר שאותן עובדות לא הוכחו לפניי, אינני רואה להסתמך עליהן. מעבר לנדרש, אעיר כי עובדות שנכללו בכתב-האישום בו הודו הנאשמים בהליך שהתנהל כנגדו בבית-המשפט המחוזי, אולם לא נכללו בעובדות כתב-האישום בו הודו הנאשמים בהליך שלפניי, אינן בגדר ראיה קבילה שניתן לבסס עליה ממצאים עובדתיים בהליך זה, בהעדר הסכמת המאשימה לכך. ראו והשוו: דברי כב' השופט בן בע"פ 648/87 סבן נ' מדינת ישראל, פ"ד מב(3) 669, 674 (1988); דברי כב' השופט (כתוארו אז) אור בע"פ 4392/91 חוואג'ה נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(2) 45, 51-52 (1995)).

כפי שהבהרתי בפסקה 13 לעיל, העובדה כי הנאשמים חשו תחושת איום ממשית עקב מעשיו של אפי, אינה

מצדיקה עשיית דין עצמי (שרק הובילה להחרפת מעגל האלימות בין הצדדים). זאת ועוד; כפי שצינתי לעיל, לא שוכנעתי כי הנאשמים פעלו בתגובה לאיום מידי מצד אפי, שהרי בין כל אירוע חלף פרק-זמן של מספר ימים לפחות. יתר על כן; הן באירוע ניקוב הצמיג נשוא האישום הראשון והן באירוע הפציעה בנסיבות מחמירות נשוא האישום השני, היוזמה למעשים היתה בידיהם של הנאשמים. לפיכך, אינני סבורה כי התקיימה קירבה לסייג לאחריות פלילית. אף הסנגור נמנע מהעלאת טענה מפורשת מסוג זה בטיעוניו לעונש. יחד עם זאת, הסיבות שהובילו לביצוע העבירות, יכולות וצריכות להשפיע על קביעת מתחמי הענישה ההולמת בעניינם של הנאשמים. בלא להקל ראש לרגע בחומרת מעשיהם של הנאשמים, לא ניתן להתעלם מכך שמעשיהם נבעו מאלימות ברוטאלית שהופעלה מצידו של אפי, לרבות כאמור דקירות בגבו של אחד מחבריהם של הנאשמים וכן השלכת רימון הלהם לביתם של הנאשמים. אף שאין בידי לקבל את טענת הנאשמים לפיה לא היתה בידיהם דרך פעולה אלטרנטיבית (במבט לאחור, דווקא התערבות המשטרה היא זו שהובילה לשוך הקרבות); ואף שלא ניתן להשלים עם הדרך האלימה בה בחרו הנאשמים להגיב למעשיו החמורים של אפי; לא ניתן להתכחש לסיבות שהובילו את הנאשמים לביצוע העבירות כלפיו. אין לתת לסיבות אלה משקל מכריע כאילו הן חזות הכל (לפיכך לא היה בכוחן כדי למנוע את הרשעת הנאשמים בדיון), אולם גם אין להתעלם מאותן סיבות במסגרת קביעת מתחמי הענישה ההולמת (השוו: דבריו של כב' השופט הנדל בע"פ 4038/14 אבו עאבד הנ"ל, פסקה 6).

25. אשר על כן, ובהתחשב במכלול הטעמים עליהם עמדת, אני סבורה כדלקמן:

בכל הנוגע לעבירה של חבלה במזיד ברכב - אני בדעה כי מתחם הענישה ההולמת בנסיבות המקרה דנן נע מענישה שצופה פני-עתידי, ועד עונש מאסר בפועל קצר (שבמקרים מתאימים ניתן לריצוי בעבודות שירות).

בכל הנוגע לעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות - בחינת הענישה הנוהגת מגלה כי בתי-המשפט נוהגים להטיל בגין העבירה האמורה עונשי מאסר בפועל (ולו לריצוי בדרך של עבודות שירות). ואמנם, אלמלא הסיבות שהובילו את הנאשמים לביצוע העבירות בנסיבות המיוחדות של המקרה דנן, הייתי נכונה לאמץ את מתחם הענישה ההולמת לו עתרה המאשימה בגין העבירה הנדונה. דא עקא, נראה כי המתחם לו עתרה המאשימה במקרה דנן, לא נתן משקל לסיבות שהובילו את הנאשמים לביצוע העבירה בהתאם לסעיף 40ט(5) לחוק העונשין (כזכור, המאשימה ראתה להתחשב באותן סיבות בקביעת העונש בתוך גדר המתחם, בעוד אני סבורה כי יש בכך כדי להשפיע על קביעת גדריו של המתחם עצמו). לפיכך, בנסיבות המיוחדות של המקרה שלפניי, אני בדעה כי מתחם הענישה ההולמת בגין העבירה של פציעה בנסיבות מחמירות (בשים לב לביצוע בצוותא ולשימוש במקלות, אך גם בשים לב לרקע ולסיבות שהובילו לביצוע העבירה) נע מענישה מוחשית בהיקף נרחב (שאינה כוללת רכיב של מאסר בפועל), ועד מספר חודשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח.

26. כאמור, הסדר הטיעון בין הצדדים כלל טווח ענישה מוסכם, לפיו המאשימה תעתור לעונש כולל של 6 חודשי מאסר לריצוי על דרך של עבודות שירות, בעוד הסנגור יהיה חופשי בטיעוניו (לפני עתרה הסנגור להטלת צו של"צ בהיקף עליו המליץ שירות המבחן בתסקיריו). לאחר ששקלתי את טענות הצדדים; ולאחר שבחנתי את טווח הענישה עליו הוסכם במסגרת הסדר הטיעון, אל מול עקרונותיו של תיקון 113 לחוק העונשין; באתי למסקנה כי הטווח המוסכם מצוי בגדריהם של מתחמי הענישה ההולמת כפי שנקבעו בפסקה 25 לעיל. טווח הענישה המוסכם נראה בעיניי ראוי ואני רואה לכבדו.

קביעת העונש המתאים

27. בהתאם לסעיף 40א לחוק העונשין, לצורך גזירת העונש המתאים יש לשקול את הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות:

לחובת הנאשמים, שקלתי את חומרת המעשים ואת הצורך להעביר מסר מרתיע ליחיד ולרבים מפני עשיית דין עצמי בכוח הזרוע. כמו-כן התחשבתי בכך שעבור הנאשם 1 (אביחי), אין מדובר בהסתבכות ראשונה עם החוק שכן לחובתו אי-הרשעה משנת 2010 בגין עבירת איומים שבוצעה בשנת 2008.

לצד השיקולים לחומרא, ניתן להצביע גם על נסיבות משמעותיות לקולא: ראשית, על-אף שנוהל בתיק משפט זוטא, בסופה של דרך הודו שני הנאשמים בעבירות שיוחסו להם ונטלו אחריות למעשיהם (יצוין כי נטילת האחריות חסכה שמיעתם על עדים נוספים לא מעטים, שלא הוזמנו למתן עדות במסגרת משפט הזוטא). שנית, שני הנאשמים הינם בחורים צעירים יחסית בשנות ה-20 לחייהם (הנאשם 1 צעיר מהנאשם 2 בכ-4 וחצי שנים), חסרי הרשעות קודמות (הנאשם 2 חסר רישום פלילי, בעוד שלחובת הנאשם 1 אי-הרשעה כמפורט לעיל). שלישית, מדובר בשני אחים להורים שעלו מאתיופיה וחוו קשיי קליטה משמעותיים בישראל, ואף-על-פי-כן ניהלו עד האירועים נשוא כתב-האישום אורח חיים תקין בעיקרו. לא נעלם מעיניי כי התסקירים מציינים כי במצבי לחץ ומתח, עלולים הנאשמים לנהוג באורח אימפולסיבי. עם זאת, התרשמות שירות המבחן היא כי שני הנאשמים אינם בעלי דפוסי חשיבה והתנהגות עברייניים וכי עבירת האלימות בה הורשעו אינה מאפיינת את אורחות חייהם. ניכר מן התסקירים כי המעצר וההליך הפלילי היוו גורם מרתיע משמעותי עבור שני הנאשמים, וכי יש בכך כדי לחדד עבורם את גבולות המותר והאסור. במבט כולל, אני סבורה כי התסקירים בעניינם של שני הנאשמים הם חיוביים בעיקרם. רביעית, בעניינו של הנאשם 1 (אביחי) - לקחתי בחשבון את השפעת מעצרו בתיק הנוכחי על מצבו הנפשי כפי שעלה מהמסמך שהגיש לעיוני הסנגור בעניין זה. עוד שקלתי לחיוב את רצונו של הנאשם 1 להשתלב בתהליך טיפולי במסגרת שירות המבחן. אשר לעניינו של הנאשם 2 (יונתן) - לקחתי בחשבון את מצבו הבריאותי המחייב זריקות אינסולין שלוש פעמים ביום באופן קבוע, וזאת עקב מחלת סכרת הנעורים ממנה הוא סובל. כמו-כן, התחשבתי בכך שממכתב תוצאות השימוע מיום 16.1.2013 שנערך לנאשם 2 ברשות הדואר, עולה לכאורה כי המשך העסקתו של הנאשם 2 שם, תלויה בין היתר באי היעדרותו מן העבודה. התחשבתי בעובדה זו במסגרת קביעת סוג העונש שאטיל על הנאשמים, בין היתר על-מנת לאפשר לנאשם 2 שלא להעדר ממקום עבודתו הנוכחי. לבסוף, נתתי את הדעת לכך ששני הנאשמים שהו במעצר מאחורי סורג ובריה בגין ההליך שבכותרת במשך כחודש ימים (מיום 23.10.2012 ועד יום 20.11.2012) ולאחר מכן שהו במעצר בית מלא למשך מספר שבועות נוספים.

28. באיזון בין מכלול השיקולים, אני סבורה כי יש להעמיד את עונשם הכולל של הנאשמים ברף התחתון של מתחמי הענישה ההולמת שקבעתי בפיסקה 25 לעיל. בהתאם לכך, ובשים לב לכך שהנאשמים כבר שהו כחודש ימים במעצר מאחורי סורג ובריה, הרי בנסיבותיו המיוחדות של המקרה שלפניי, אטיל על הנאשמים צו של"צ בהיקף מורחב וכן מאסר מותנה שצופה פני עתיד. יוער כי עונש זה מצוי בגדריו של טווח הענישה עליו הסכימו הצדדים.

29. לסיום, אני רואה להוסיף מספר הערות: ראשית, שירות המבחן ראה להבחין בין שני הנאשמים מבחינת היקף השל"צ שהמליץ להטיל עליהם (המלצת שירות המבחן היתה להטיל על הנאשם 1 (אביחי) 220 שעות של"צ, ואילו על

הנאשם 2 (יונתן) - 160 שעות של"צ). בהתייחס לכך, אומר כי אינני רואה להבחין באופן משמעותי בין שני הנאשמים מבחינת היקף השל"צ שיוטל עליהם. שני הנאשמים פעלו בצוותא בביצוע העבירות. שניהם הודו ולקחו אחריות. התסקירים בעניין שני הנאשמים חיוביים בעיקרם. אמת, לחובת הנאשם 1 (אביחי) אי-הרשעה בעבירת איומים, ואילו לנאשם 2 (יונתן) אין רישום פלילי קודם. עם זאת, הנאשם 1 (אביחי) הינו צעיר יותר, וכן הביע נכונות להשתלב בתהליך טיפולי בשירות המבחן. בהתחשב בכך, עקרון האחידות בענישה מחייבת הטלת עונש דומה על שני האחים. עם זאת, אטיל על הנאשם 1 בלבד (אביחי) צו מבחן, וזאת בשים לב לאי-ההרשעה הקודמת בעברו וכן לנכונותו לטיפול.

שנית, היקף השל"צ עליו המליץ שירות המבחן הוא לגישתי נמוך. חומרת המעשים בהם הורשעו הנאשמים והצורך בהעברת מסר עונשי ממשי כנגד עשיית דין עצמי, מחייבים הטלת של"צ בהיקף מורחב.

שלישית, לא נעלם מעיני כי בית-המשפט המחוזי גזר על אפי 24 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצר (ת"פ (י-ם) 2582-11-12). ערעורו של אפי לבית-המשפט העליון כנגד חומרת העונש, נדחה (ע"פ 7000/13). עם זאת, אינני סבורה כי יש להקיש מעונשו של אפי לעניינם של הנאשמים. המעשים בהם הודה אפי בבית-המשפט המחוזי במסגרת הסדר-הטיעון שנערך עימו היו חמורים מאלה של הנאשמים, וכללו בין היתר דקירת אדם בגבו, איומים ברצח, וכן עבירות נשק. אין לי אלא להביא מדבריו של כב' השופט עמית בפסק-הדין שדחה את ערעורו של אפי כנגד חומרת העונש שנגזר עליו, לפיהם: "עקרון אחידות הענישה הוא כאמור כלל חשוב שנועד למנוע הפליה בין נאשמים ולהבטיח את אמון הציבור בהליך הפלילי. עם זאת, אחידות הענישה אינה חזות הכל ומדובר בעקרון יחסי שאינו מוחלט. מכל מקום, גם בהתעלם מהשאלה 'מי התחיל', הרי שאין להקיש מעניינם של האחים יונתן ואביחי, לשרשרת המעשים בהם הורשע המערער [אפי-ד.כ.ל], וכל מקרה ונסיבותיו" (ע"פ 7000/13 אמואל נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (29.6.2014)).

לסיום, אומר בקצרה כי אף אם יטען הטוען כי הרף התחתון של מתחם הענישה ההולמת בגין עבירת הפגיעה בנסיבות מחמירות ראוי שיתחיל במקרה דנן בעונש של עבודות שירות, כי אז הייתי רואה לחרוג לקולא מהרף התחתון של המתחם בהתאם להסדר הקבוע בסעיף 40ד(א) לחוק העונשין. זאת, נוכח האמור בתסקירי שירות המבחן, ובשים לב ליתר הנסיבות לקולא עליהן עמדתי בפסקה 27 לעיל.

סוף דבר

30. נוכח מכלול הטעמים האמורים, אני גוזרת על שני הנאשמים כדלקמן:

א. שירות לתועלת הציבור בהיקף של 360 שעות כל אחד, על-פי התוכנית המוצעת בתסקיר שירות המבחן.

שירות המבחן יפקח על עבודת הנאשמים ויהיה רשאי לשנות את מקום ההשמה במידת הצורך, ללא צו שיפוטי נוסף.

הנאשמים מוזהרים כי עליהם לבצע את השל"צ, שאם לא כן - אדון בעניינם מחדש.

ב. הנאשם 1 (אביחי) יהיה נתון לפיקוח קצין מבחן למשך שנה מהיום, וישתתף בכל תכנית טיפולית שיציע שירות

המבחן וזאת כחלק מתנאי המבחן.

הנאשם מוזהר כי אם יפר את תנאי המבחן, תימסר הודעה על כך לבית-המשפט, אשר מוסמך לקיים דיון מחודש בגזר-דינו.

ג. מאסר על תנאי של 3 חודשים למשך שלוש שנים מהיום. התנאי הוא שהנאשמים לא יעברו עבירת אלימות מסוג עוון.

ד. מאסר על תנאי של 4 חודשים למשך שלוש שנים מהיום. התנאי הוא שהנאשמים לא יעברו עבירת חבלה במזיד לרכב.

ה. מאסר על-תנאי של 6 חודשים למשך שלוש שנים מהיום. התנאי הוא שהנאשמים לא יעברו עבירת אלימות מסוג פשע.

המזכירות תמציא העתק פרוטוקול זה לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ט שבט תשע"ה, 18 פברואר 2015, במעמד הצדדים.